

ОБҐРУНТУВАННЯ СТРУКТУРИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ

© 2014 **КОВАЛЬЧУК М. В.**

УДК 658.152:[622.012+622.013]

Ковальчук М. В. Обґрунтування структури організаційно-економічного механізму інвестиційної підтримки мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувального підприємства

У статті проаналізовано сучасні визначення організаційно-економічного механізму управління та реалізації завдань промислових підприємств за видами їх економічної діяльності. Зазначено важливість для економіки держави мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувальних підприємств. Надано визначення організаційно-економічного механізму інвестиційної підтримки мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувальних комбінатів. Обґрунтовано доцільність врахування в структурі механізму мінерально-сировинних і технологічних складових. Установлено взаємозв'язок факторів організаційно-технологічного характеру через технологічну якість руди. Сформульовано поняття «інвестиційне сприйняття» та «інвестиційна ємність» і наведено методику кількісного визначення для об'єктів інфраструктури кар'єрів. Запропоновано визначити рівень інвестиційного сприйняття об'єктів за ступенем невідповідності параметрів їх функціонування проектним або нормативним вимогам. Установлено межі інвестиційних ресурсів на підтримку мінерально-сировинної бази, що обумовлені фактичною продуктивністю та проектною потужністю кар'єра з видобутку корисної копалини.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, інвестиції, мінерально-сировинна база, гірничо-збагачувальне підприємство.

Формул: 6. **Бібл.:** 12.

Ковальчук Михайло Вікторович – аспірант, кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку, Криворізький національний університет (вул. XXII Партз'їзду, 11, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50027, Україна)

E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

УДК 658.152:[622.012+622.013]

UDC 658.152:[622.012+622.013]

Ковальчук М. В. Обоснование структуры организационно-экономического механизма инвестиционной поддержки минерально-сырьевой базы горно-обогатительного предприятия

В статье проанализированы современные определения организационно-экономического механизма управления и реализации задач промышленных предприятий по видам их экономической деятельности. Отмечена важность для экономики страны минерально-сырьевой базы горно-обогатительных предприятий. Дано определение организационно-экономического механизма инвестиционной поддержки минерально-сырьевой базы горно-обогатительных комбинатов. Обоснована целесообразность учета в структуре механизма минерально-сырьевой и технологической составляющих. Установлена взаимосвязь факторов организационно-технологического и минерально-сырьевого характера посредством технологического качества руды. Сформулированы понятия «инвестиционная восприимчивость» и «инвестиционная емкость», а также приведена методика их количественного определения для объектов инфраструктуры карьеров. Предложено определять уровень инвестиционной восприимчивости объектов по степени несоответствия параметров их функционирования проектным или нормативным требованиям. Установлены границы инвестиционных ресурсов на поддержание минерально-сырьевой базы, которые обусловлены фактической производительностью и проектной мощностью карьера по добыче полезного ископаемого.

Ключевые слова: организационно-экономический механизм, инвестиции, минерально-сырьевая база, горно-обогатительное предприятие.

Формул: 6. **Библ.:** 12.

Ковальчук Михаил Викторович – аспирант, кафедра финансов субъектов хозяйствования и инновационного развития, Криворожский национальный университет (ул. XXII Партз'їзду, 11, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50027, Україна)

E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

Kovalchuk M. V. Justification of the Structure of Organizational and Economical Mechanism of Investment Support of the Mineral Resource Base of a Mining and Ore Dressing Enterprise

The article analyzes the current definitions of organizational and economic mechanism of management and implementation of industrial enterprises tasks by the type of economic activity. The importance to the economy of the mineral resource base of ore dressing enterprises was emphasized. The definition of the organizational-economic mechanism of investment support mineral resource base of ore dressing enterprises. The expediency of accounting mechanism in the structure of the mineral resource and technological components was grounded. The interrelation between organizational and technological factors and mineral character through technological quality ore was found. The concept of "investment susceptibility" and "investment capacity", as well as the technique of quantification for quarries infrastructure was formulated. It was proposed to determine the level of investment susceptibility of objects in the degree of mismatch of their functioning or design regulations. The boundaries of the investment resources for the maintenance of the mineral resource base were set, which are caused by the actual performance and design capacity of the mining quarry.

Key words: organizational and economic mechanism, investment, mineral resources base, ore dressing enterprises.

Formulae: 6. **Bibl.:** 12.

Kovalchuk Mikhail V. – Postgraduate Student, Department of Finance of Business Entities and Innovative Development, Kryvyi Rig National University (vul. XXII Partz'yizdu, 11, Kryvyi Rig, Dnipropetrovska obl., 50027, Ukraine)

E-mail: kovalchuk.knu@list.ru

Залізрудні кар'єри, що експлуатують родовища корисних копалин, є складовою частиною мінерально-сировинної та техніко-технологічної бази гірничо-збагачувальних підприємств України. Відомо, що залізрудна сировина значною мірою визначає експортний потенціал країни і є потужним джерелом надходжень коштів до державного бюджету. Незважаючи на значні балансові запаси залізних руд у контурах діючих кар'єрів, зокрема Кривбасу (понад 3,6 млрд т), які спроможні забезпечити подальшу роботу комбінатів ще

на 27 – 70 років, існує цілий ряд проблем технологічного, організаційно-економічного та інноваційного характеру, які впливають на безперебійну роботу кар'єрів з видобутку корисних копалин.

З одного боку, за запасами залізних руд у гірничо-збагачувальних комбінатів є значний потенціал, а з іншого – складні гірничо-геологічні умови та порушення проектних параметрів експлуатації родовищ можуть в найближчі 7 – 12 років спричинити незворотне вибуття їх виробничих потужностей [1, 2].

Під мінерально-сировинною базою гірничо-збагачувального комбінату розуміють родовища корисної копалини, відходів від її видобутку та переробки, які придатні для промислового використання. Зважаючи на дуже складні умови експлуатації залізрудних родовищ та економічне становище в цілому, компенсувати вибуття виробничих потужностей відтворенням мінерально-сировинної бази шляхом збільшення обсягів проведення геологорозвідувальних робіт на теперішній час є дуже проблематичним. З огляду на це, постає проблема з оцінки та залучення обмежених інвестиційних ресурсів на підтримку мінерально-сировинної бази і відповідного вирішення завдань техніко-технологічного, організаційно-економічного та інноваційного характеру. Усі ці питання є невід'ємною складовою організаційно-економічного механізму реальної інвестиційної підтримки існуючої мінерально-сировинної бази шляхом підвищення величини та ступеня використання виробничої потужності підприємства і потребують більш змістовного розкриття його економічного змісту, що й обумовило актуальність даної статті.

Інвестиції підприємства являють собою вкладення капіталу у будь-якій формі в різні напрямки та об'єкти господарської діяльності та ін. з метою забезпечення його збільшення з урахуванням фактора часу та ризиків [3, 4]. Щодо сировинної бази гірничо-збагачувальних комбінатів, які потребують інвестицій для запобігання вибуття виробничих потужностей з видобутку, постає питання негайного проведення цілого комплексу упереджувальних організаційно-технічних, технологічних та інших заходів, пов'язаних з реконструкцією кар'єрів та їх можливим розширенням, оновленням, модернізацією та відновленням гірничотранспортного устаткування, а також частковою перебудовою технологічної інфраструктури кар'єрів тощо.

Зважаючи не тільки на природне ускладнення умов експлуатації родовищ з глибиною кар'єрів і накопичені проблеми попередніх десятиліть (систематичне недовиконання обсягів розкривних робіт, зменшення ступеня забезпеченості готовими до виймання запасами руди і, як наслідок, відхилення параметрів функціонування від проектних або нормативних значень), очікувати стабільної роботи, а тим більш нарощення обсягів виробництва не варто. У цьому випадку йдеться про усунення або принаймні зменшення негативних проявів виробничого та економічного характеру шляхом підвищення величини та ступеня використання виробничої потужності кар'єра.

Недосконалість системи планування технічного розвитку підприємств з причини відсутності єдиної цільової програми реконструкції кар'єрів, оновлення, модернізації та відновлення гірничотранспортного устаткування спричиняє розпилення інвестицій на різноспрямовані та малоефективні заходи. Запровадження інвестиційно-інноваційного механізму надрокористування потребує концентрації зусиль, у тому числі фінансових ресурсів, на пріоритетних напрямках підтримки мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувальних підприємств. Зважаючи на обмеженість джерел інве-

стиційних ресурсів, останнім часом набули поширення дослідження з вирішення проблеми підтримки мінерально-сировинної бази переважно організаційними важелями, що є виправданим у короткостроковому періоді. Також недостатньо вивченим залишаються проблеми з удосконалення організаційно-економічного механізму виявлення резервів підвищення ефективності функціонування промислових підприємств на базі реалізації інвестиційних програм реконструкції і технічного переозброєння в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів [5, 6].

Інвестиційний процес передбачає обґрунтування та подальшу реалізацію інвестицій у формі інвестиційного проекту. В умовах підтримки сировинної бази комбінатів цей проект спрямований на оцінку варіантів інвестування коштів у розробку родовища в межах інвестиційних можливостей замовника в один або декілька напрямків та об'єктів в кар'єрі [7].

Підвищення інвестиційної активності підприємств гірничорудної промисловості повинне супроводжуватися реформуванням, певною адаптацією існуючих організаційно-економічних механізмів і формуванням на їх основі механізмів, що безпосередньо пов'язані зі сферою їх діяльності і, перш за все, з інвестиційною підтримкою сировинної бази. На теперішній час це є найбільш «уразливим місцем» у забезпеченні безперебійної роботи таких підприємств.

Аналіз існуючих визначень організаційно-економічного механізму та їх спрямованості дозволяє зробити висновок про розбіжність поглядів при його тлумаченні. Зокрема, у контексті господарського механізму, який складається з економічної, технічної, організаційної та соціальної підсистем, організаційно-економічний механізм визначається як сукупність простих і складних взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих процесів, елементів, форм і методів. Він, за думкою автора, визначає зміст, порядок роботи і функціонування будь-якого виду робіт, процесів та об'єктів у сфері діяльності людини, які дозволяють за мінімальних витрат ресурсів і часу задовольнити потреби виробництва [8]. По суті, йдеться про організаційно-економічний механізм управління підприємством як складової частини господарського механізму, який передбачає добірку організаційно-економічних важелів, кожному з яких притаманні власні форми управлінського впливу на організаційні та економічні параметри системи управління підприємством. З огляду на це, останнім часом поширення набули дослідження організаційно-економічного механізму щодо управління інноваційним, техніко-технологічним розвитком, ринковою, інвестиційною та іншими сферами діяльності підприємства в різні його напрямки та об'єкти.

Слід звернути увагу на ряд наукових робіт, які спрямовані на вдосконалення організаційно-економічного механізму з вирішення конкретних проблем і завдань підприємств, зокрема гірничорудної промисловості. До таких завдань належать: забезпечення виробничої потужності кар'єрів; управління витратами і рівнем електроспоживання; відтворення технічних ре-

сурсів; обґрунтування доцільності видобутку забалансових запасів руди; використання персоналу підприємства та ін. [9, 10]. У такому контексті пропонується звужене визначення організаційно-економічного механізму як сукупності взаємопов'язаних підходів, методик, важелів і процедур організаційного, техніко-технологічного, інноваційного та економічного характеру, спрямованих на вирішення конкретних завдань виробництва.

Щодо інвестиційної підтримки матеріально-сировинної бази гірничо-збагачувальних комбінатів, то зміст організаційно-економічного механізму має певні особливості та потребує уточнення. Таким чином, під організаційно-економічним механізмом інвестиційної підтримки мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувального комбінату розуміють комплекс взаємопов'язаних підходів, методик, важелів і процедур організаційного, техніко-технологічного, інноваційного та економічного характеру, які ґрунтуються на оцінці інвестиційного сприйняття та визначенні інвестиційної ємності процесів та об'єктів інфраструктури кар'єрів з видобутку корисних копалин.

Терміни «інвестиційне сприйняття» та «інвестиційна ємність» в науковій літературі використовувалися і раніше як частина факторів інтегральної характеристики інвестиційної привабливості підприємства. Їх застосування пов'язано з оцінкою конкурентоспроможності національних економік або із задоволенням підприємством попиту на конкретний вид продукції [11, 12].

Інвестиційне сприйняття об'єкта (процесу) – це рівень його готовності до використання інвестицій, що характеризується коефіцієнтом, який визначається як різниця між одиницею і зваженого за повною собівартістю видобутку співвідношення фактичного і проектного (нормативного) параметра його функціонування. Цей коефіцієнт показує рівень невідповідності параметрів функціонування об'єкта або процесу до встановлених проектом або нормативами вимог. Для сировинної бази в цілому, що експлуатується кар'єром, рівень інвестиційного сприйняття (невідповідності) визначається як сума рівнів за всіма об'єктами (процесами), які потребують інвестиційних вкладень. Виходячи з цього, рівень інвестиційного сприйняття можна представити у вигляді формули

$$IC = \sum_{i=1}^n IC_i = \sum_{i=1}^n (1 - \delta_i \cdot K_i), \quad (1)$$

де IC_i – рівень інвестиційного сприйняття i -го об'єкта (процесу), частка од.;

δ_i – ваговий коефіцієнт i -го об'єкта (процесу), частка од.;

K_i – коефіцієнт параметрів функціонування i -го об'єкта (процесу), частка од.

Умови експлуатації кожного родовища є унікальними, але для них притаманні типові об'єкти інфраструктури та процеси функціонування, основними з яких є техніко-технологічні, мінерально-сировинні, організаційні та інноваційні. З урахуванням вищевикладеного формула (1) набуде вигляду:

$$IC = 1 - (\delta_{PG} \cdot K_{PG} + \delta_{B3} \cdot K_{B3} + \delta_{IB} \cdot K_{IB} + \delta_{TG} \cdot K_{TG} + \delta_{IG} \cdot K_{IG}), \quad (2)$$

де K_{PG} – коефіцієнт виконання режиму гірничих робіт у кар'єрі, частка од.;

K_{B3} – коефіцієнт використання готових до виймання запасів руди, частка од.;

K_{IB} – коефіцієнт інтенсивного використання гірничотранспортного устаткування, частка од.;

K_{TG} – коефіцієнт технічної готовності гірничотранспортного устаткування, частка од.;

K_{IG} – коефіцієнт інноваційності гірничотранспортного устаткування, частка од.;

$\delta_{PG}, \delta_{B3}, \delta_{IB}, \delta_{TG}, \delta_{IG}$ – відповідні вагові коефіцієнти, частка од.

До складу показників рівня інвестиційного сприйняття введено коефіцієнт виконання режиму гірничих робіт. Цей організаційно-технологічний показник безпосередньо відображає як обсяги виробництва видобувних і розкривних робіт, так і технологічну якість руди. У практиці проектування та експлуатації родовищ кар'єрами показник, що враховує їх співвідношення, називають коефіцієнтом гірничої маси. За своєю сутністю він відображає порядок ведення гірничих робіт у кар'єрному просторі за співвідношенням обсягів розкривних порід, корисної копалини та концентрату, що з неї виробляється:

$$m = \frac{P + V}{K_P}, \quad (3)$$

де P – обсяги видобутку руди, т;

V – обсяги виробництва розкривних робіт, т;

K_P – обсяги виробництва концентрату, т.

Зважаючи на те, що $K/P = \gamma$ – вихід концентрату, який відображає технологічну якість руди, формула (3) набуде вигляду

$$m = \frac{1 + n}{\gamma}, \quad (4)$$

де $n = V/P$ – коефіцієнт розкриття, т/т.

Враховуючи вищевикладене, коефіцієнт виконання режиму гірничих робіт можна представити

$$K_{PG} = \frac{m_\phi}{m_\Pi}, \quad (5)$$

де m_ϕ, m_Π – відповідно фактичний та проектний коефіцієнти гірничої маси, т/т.

Коефіцієнт використання готових до виймання запасів руди належить до показників мінерально-сировинного походження і обумовлює інвестування в оборотні фонди.

Рівень інвестиційного сприйняття дозволяє оцінити інвестиційну ємність як окремих об'єктів (процесів), так і мінерально-сировинної бази в цілому. Під інвестиційною ємністю у даному випадку будемо розуміти обсяг реальних інвестицій, якого потребують об'єкти та процеси сировинної бази для приведення параметрів їх функціонування до проектних або нормативних вимог і визначається за формулою

$$IC = P \cdot c_P \cdot \sum_{i=1}^n (1 - \delta_i \cdot K_i), \quad (6)$$

де P – обсяг видобутку руди, т/рік;
 c_p – повна собівартість видобутку руди, грн/т.

При прогнозуванні загального обсягу інвестиційних ресурсів на підтримку мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувального комбінату необхідно враховувати, що цей показник формується у певних межах. Мінімальна границя обсягу інвестицій визначається фактичними обсягами видобутку руди, а максимальна – проектними. Використання у розрахунку інвестиційної ємності фактичних обсягів видобутку визначає мінімально припустимий обсяг інвестицій для підтримки сировинної бази у працездатному стані та при якому ще можливе формування чистого прибутку. Максимальна границя інвестиційної ємності визначається проектними обсягами видобутку і дозволяє реагувати на зміну кон'юнктури ринку залізорудної сировини. Такий підхід надає можливість об'єктивно привести в дію організаційно-економічний механізм інвестиційної підтримки мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувального комбінату.

ВИСНОВКИ

Аналіз сучасних визначень, сутності та напрямків застосування організаційно-економічного механізму показав необхідність його вдосконалення з урахуванням виду економічної діяльності підприємства і специфічних умов його функціонування. Вирішення проблеми інвестиційної підтримки сировинної бази гірничо-збагачувального комбінату шляхом застосування організаційно-економічного механізму повинно базуватися на комплексному врахуванні не тільки традиційних факторів, але й факторів мінерально-сировинного та технологічного характеру. Зазначені фактори запропоновано враховувати при оцінці інвестиційного сприйняття та інвестиційної ємності об'єктів і процесів кар'єрної інфраструктури. Такий підхід з точки зору оцінки та залучення інвестиційних ресурсів дозволить визначити та застосувати механізм їх реалізації на організаційно-технічному, технологічному, мінерально-сировинному та економічному рівнях. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук В. А. Основные направления по поддержанию мощности железорудных карьеров / В. А. Ковальчук, Т. М. Ковальчук, Е. К. Бабец, Б. Е. Яценко // *Металлургическая и горнорудная промышленность*. – 2012. – № 1. – С. 78 – 81.
2. Закон України про затвердження загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України до 2030 року: Закон України. – 2011., Київ / Відомості Верховної ради України, 2011. - № 44.
3. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Элька, 2003. – 480 с. – («Энциклопедия финансового менеджера». Вып. 3).
4. Удалих О. О. Управление инвестиционной деятельностью промышленного предприятия : навчальний посібник / О. О. Удалих. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 292 с.
5. Ковальчук В. А. Организационно-экономический механизм обеспечения плановой производственной мощности горно-обогатительного предприятия / В. А. Ковальчук, И. В. Оболонська,

М. В. Ковальчук. – Кривий Ріг : Видавничий центр ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2014. – 175 с.

6. Муника А. А. Повышение эффективности функционирования предприятий стройиндустрии в условиях ограниченности инвестиционных ресурсов : автореф. дисс. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управл. нар. хозяйством: экономика, организация и управление предприятиями, комплексами» / А. А. Муника. – Нижний Новгород. – 2002. – 19 с.

7. Турило А. М. Проблемы инвестиционной поддержки сировинной базы гірничо-збагачувальних комбінатів / А. М. Турило, М. В. Ковальчук // *Вісник Криворізького національного університету* : зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 35. – С. 343 – 346.

8. Шевлюга О. Г. Організаційно-економічний механізм управління техніко-технологічним розвитком підприємства на інноваційній основі / О. Г. Шевлюга // *Інноваційна економіка*. – 2012. – № 9 (35). – С. 115 – 119.

9. Короленко О. Б. Організаційно-економічний механізм управління рівнем електроспоживання в умовах гірничо-збагачувальних підприємств : автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.06.01 «Экономика, организация и управление предприятиями» / О. Б. Короленко. – Кривий Ріг, 2004. – 19 с.

10. Оболонська І. В. Організаційно-економічний механізм забезпечення планової виробничої потужності гірничо-видобувного підприємства: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.04 / І. В. Оболонська. – Кривий Ріг, 2013. – 168 с.

11. Евсеев О. С. Инновационная восприимчивость национальной экономики в условиях модернизации / О. С. Евсеев // *Молодой ученый*. – 2012. – № 1. Т. 1. – С. 98 – 104.

12. Лещенко М. И. Инновационно-инвестиционная стратегия промышленности : учеб. пособ. / М. И. Лещенко, В. А. Демин, И. И. Марущак. – М. : МГИУ, 2007. – 340 с.

REFERENCES

- Blank, I. A. *Upravlenie investitsiyami predpriyatiia* [Investment management company]. Kyiv: Nika-Tsentr; Elga, 2003.
- Evseev, O. S. "Innovatsionnaia vospriimchivost natsionalnoy ekonomiki v usloviakh modernizatsii" [Innovative susceptibility of the national economy in terms of modernization]. *Molodoy uchenyy*, vol. 1, no. 1 (2012): 98-104.
- Kovalchuk, V. A. et al. "Osnovnye napravleniia po podderzhaniiu moshchnosti zhelezorudnykh karerov" [The main directions of keeping power iron quarries]. *Metallurgicheskaya i gornorudnaya promyshlennost*, no. 1 (2012): 78-81.
- Kovalchuk, V. A., Obolonska, I. V., and Kovalchuk, M. V. *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm zabezpechennia planovoy vyrobnychoy potuzhnosti hirnycho-vydobuvnoho pidpriemstva* [Organizational and economic mechanism to ensure a planned production capacity of the mining company]. Kryvyi Rih: Kryvorizkyi natsionalnyi universytet, 2014.
- Korolenko, O. B. "Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia rivnem elektrospozhyvannia v umovakh hirnycho-zbahachuvalnykh pidpriemstv" [Organizational-economic mechanism of power consumption level in terms of mining and processing enterprises]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01, 2004*. [Legal Act of Ukraine] (2011).
- Leshchenko, M. I., Demin, V. A., and Marushchak, I. I. *Innovatsionno-investitsionnaia strategiiia promyshlennosti* [Innovation and investment strategy of the industry]. Moscow: MGU, 2007.
- Munika, A. A. "Povyshenie effektivnosti funktsionirovaniia predpriyatiy stroyindustrii v usloviakh ogranichenosti investitsionnykh resursov" [Improving the efficiency of construction enterprises with limited investment resources]. *Avtoref. diss. ... kand. ekon. nauk: 08.00.05, 2002*.
- Obolonska, I. V. "Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm zabezpechennia planovoy vyrobnychoy potuzhnosti hirnychovy-

dobuvnoho pidpriemstva" [Organizational and economic mechanism to ensure a planned production capacity of mining enterprises]. *Dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2013.

Shevliuha, O. H. "Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia tekhniko-tekhnolohichnym rozvytkom pidpriemstva na innovatsiiniy osnovi" [Organizational-economic mechanism of technical and technological development based on innovation]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 9 (35) (2012): 115-119.

Turylo, A. M., and Kovalchuk, M. V. "Problemy investytsiinoi pidtrymky syrovynnoi bazy hirnycho-zbahachuvalnykh kombinativ" [Problems of investment support raw materials mining and processing plants]. *Visnyk Kryvorizkoho natsionalnoho universytetu*, no. 35 (2013): 343-346.

Udalykh, O. O. *Upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu promyslovoho pidpriemstva* [Management of investment activity of industrial enterprises]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2006.

УДК 336.648.8

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВЕНЧУРНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

© 2014 ЗРАЖЕВЕЦЬ Є. Є.

УДК 336.648.8

Зражевец Є. Є. Оцінка ефективності венчурних інвестицій

Метою статті є дослідження методів оцінки венчурних проектів, що вперше отримують стартовий капітал для фінансування інноваційних розробок, а також визначення кінцевого ефекту від впровадження венчурних інвестицій. Ефективний розвиток економіки України неможливий без сучасних трансформацій фінансових відносин, що виникають в учасників інвестиційних процесів. Особливістю венчурних інвестицій є те, що заради зменшення ризику венчурний інвестор не тільки вкладає грошові кошти, але й безпосередньо займається управлінням підприємством, маркетинговими дослідженнями, інформаційною політикою та розвитком каналів збуту. Вивчені основні фактори, що впливають на інноваційний ризик. Обґрунтована актуальність застосування сучасних методів оцінки інвестиційних проектів. Запропоновано чинники, що впливають на успішність реалізації венчурних проектів. Надано визначення венчурних інвестицій та венчурного ефекту. Перспективою подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методів оцінки венчурних проектів, а також формування економічного підґрунтя для обчислення венчурного ефекту.

Ключові слова: інновації, венчурні інвестиції, венчурний ефект.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Формул.:** 3. **Бібл.:** 13.

Зражевец Євген Євгенович – аспірант, кафедра фінансів та кредиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: zrazhevetsee@yandex.ru

УДК 336.648.8

Зражевец Е. Е. Оценка эффективности венчурных инвестиций

Целью статьи является исследование методов оценки венчурных проектов, которые впервые получают стартовый капитал для финансирования инновационных разработок, а также определение конечного эффекта от осуществления венчурных инвестиций. Эффективное развитие экономики Украины невозможно без современных трансформаций финансовых отношений, возникающих у участников инвестиционных процессов. Особенностью венчурных инвестиций является то, что ради уменьшения риска венчурный инвестор не только вкладывает денежные средства, но и непосредственно занимается управлением предприятием, маркетинговыми исследованиями, информационной политикой и развитием каналов сбыта. Изучены основные факторы, влияющие на инновационный риск. Обоснована актуальность применения современных методов оценки инвестиционных проектов. Предложены факторы, влияющие на успешность реализации венчурных проектов. Даны определения венчурных инвестиций и венчурного эффекта. Перспективой дальнейших исследований в данной сфере является усовершенствование методов оценки венчурных проектов, а также формирование экономической основы для вычисления венчурного эффекта.

Ключевые слова: инновации, венчурные инвестиции, венчурный эффект.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Формул.:** 3. **Библ.:** 13.

Зражевец Евгений Евгеньевич – аспирант, кафедра финансов и кредита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: zrazhevetsee@yandex.ru

UDC 336.648.8

Zrazhevets Ie. I. Evaluation of the Effectiveness of Venture Capital Investments

The aim of the article is to study the methods of evaluation of venture projects, which receive start-up capital for the first time to finance development of innovations, as well as the definition of the final effect of venture investments. Effective development of economy of Ukraine is impossible without modern transformation of financial relations that occur with the participants of investment processes. Feature of venture capital investment is the fact that for the sake of reducing the risk a venture capitalist not only invests money but is also directly involved in enterprise management, market research, information policy and the development of distribution channels. The main factors affecting the innovation risk were studied. The urgency of the application of modern methods of evaluation of investment projects was reasoned. The factors affecting the success of the venture projects were suggested. The definitions of venture capital investment and venture effect were given. Prospects for further research in this area are to improve methods for assessing venture projects, as well as the formation of the economic basis for the calculation of the venture effect.

Key words: innovation, venture capital investments, venture effect.

Pic.: 1. **Tabl.:** 2. **Formulae:** 3. **Bibl.:** 13.

Zrazhevets Ievgen I. – Postgraduate Student, Department of Finance and Credit, V. N. Karazin Kharkiv National University (pl. Svobody, 4, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: zrazhevetsee@yandex.ru

Ефективність інноваційних процесів формується на основі організації фінансових відносин між інвестором та інноваційним підприємцем. Традиційні форми надання коштів у вигляді позик або кредитів не відповідають потребам учасників процесу венчурних інвестицій, тому що початковий підприємець не може

надати достатнє забезпечення запозичених коштів. Існує думка, що з десяти інноваційних проектів успішний лише один. Тому для інвесторів, що вкладають свої кошти в інновації, є особлива мотивація. Звичайно, окрім стимулювання розвитку науки та зміни звичайної структури споживання у суспільстві, інвестор прагне обмі-